

ישיבת הוועדה הבילטרלית של משלחות הרבנות הראשית לישראל ושל ועדת הוותיקן ליחסים דתיים עם היהודים

קידום שלום מול אלימות בשם הדת

רומא, 28-30 בנובמבר, 2016; כז-כט מרחשוון, תשע"ז

הצהרה משותפת

1. היו"ר הקתולי, הקרדינל פיטר טורקסון, פתח את הישיבה בברכה למשלחות, והציג את הנושא הנוכחי, ואיחל דיונים פוריים. היו"ר היהודי הרב רצון ערוסי הודה למארחים וציין כי זו הפגישה הראשונה מאז פטירתו של הרב שאר ישוב כהן ז"ל, שהיה יו"ר הראשון של המשלחת מטעם הרבנות הראשית לישראל. מנהיגותו תרמה רבות להצלחת דיוני הוועדה הבילטרלית. כמו כן הזכיר את יושבי הראש האחרים מטעם הוותיקן, הקרדינל מחייה ז"ל והקרדינל ז'ורז' קוטיאר ז"ל. הרב ערוסי קידם בברכה את החבר החדש של המשלחת היהודית, הרב משה דגן, המנכ"ל החדש של הרבנות הראשית לישראל, וציין בסיפוק את החלטת מועצת הרבנות הראשית המאשרת את המשך עבודתו של מר עודד וינר כרכז המשלחת היהודית. הוועדה הבילטרלית שלחה ברכותיה לארכיבישוף פיירבטיסטה פיצבלה לרגל קידומו לתפקיד ראש הפטריארכיה הלטינית בירושלים.

2. נושא הפגישה ה-14 של הוועדה הבילטרלית היה כמצויין בכותרת: "קידום השלום לנוכח האלימות בשם הדת". הוועדה התייחסה לחסמים הטרגיים של אלימות בעבר אשר בוצעו בשם הדת; ומעשי התעללות נוראיים בשם הדת בזמן הנוכחי שפוגעת בחיי אדם, מחללת את כבודו, ושוללת את חירויות האדם, ואת כיבוד מיגוון ההבדלים שבין בני אדם, ומציבה אתגרים קריטיים למסורות המשותפות לנו.

3. הצד הקתולי ניסה להעריך אם, ועד כמה, הדתות יכולות למלא תפקיד בפתרון סכסוכים ובבניית סדר בינלאומי חדש המבוססים על צדק, שלום ואחריות לבריאה. בהדגשת קדושת החיים האנושיים, הדתות דורשות מאתנו כבוד לחיים ולזהות של כל אדם. יש להבטיח זאת לפליטים ולמהגרים, גם בדרך שמקבלים אותם בקידום זכויותיהם וחירויותיהם.

4. הצד היהודי סקר את הגורמים השונים המובילים לתוקפנות, אלימות ומלחמה, וניסה להגדיר אמות-מידה וערכים השייכים במיוחד למסורות של הדתות המונותאיסטיות במלחמתם נגד אלה הפוגעים בקדושת האדם וחירויותיו, ובמיוחד את ההערכה למיגוון הדעות של בני האדם כביטוי לרצון הא-ל. בהקשר זה ראויים לציון במיוחד דבריו של קרדינל אוגוסטין ביה בהערותיו למסמך 'נוסטרה אטאטה' שהמושג של אבהות אלקית משמעותו שוויון כבודם של כל בני אנוש. בנוסף לכך מוטלת על המנהיגות הדתית האחריות להפגין ענווה תיאולוגית באופן שהם מציגים ומפרשים את המסורות והמורשת שלהם בדרך שתימנע כוונות אלימות כלפי אחרים.

5. לנוכח האתגרים האנושיים והטרגדיות הנוכחיים, הודגשה החשיבות שעל מנהיגים דתיים לשמש דוגמה לסובלנות ולכבוד. יתר על כן, המשתתפים התחייבו לעשות כל שביכולתם כדי לשכנע את ההנהגות שלהם לפעול באופן סובלני ואנושי ביותר כלפי "האחר" והפגיע. בהקשר לכך דבריו של האפיפיור פרנציסקוס לאחרונה לנציגי דתות שונות הולמים במיוחד:

"עלינו לדחות את הנתיבים של חוסר הסכמה וצרות-דעת. יהי רצון שלא יקרה עוד שהדתות, בגלל התנהגות של חלק ממאמיניהם יביעו מסר מסולף ומעוות שאין בו חמלה. לדאבוננו אין יום שאין אנו שומעים על מעשי זוועה, אלימות, קונפליקט, חטיפות והתקפי טרור, הרג והרס. נורא הדבר שלעתים על מנת להצדיק מעשים ברבריים מנצלים הם לרעה את הדת ואת שם הקב"ה בכבודו ובעצמו. עלינו להוקיע בצורה ברורה גישות מרושעות אלה המחללות את שם ה' ומזהמות את השאיפה הדתית של האנושות. תחת זאת עלינו לטפח בכל מקום את המפגש לשלום של מאמינים ואת קידום חופש הדת האמתי" (הצהרת האפיפיור פרנציסקוס לנציגי דתות שונות, הוותיקן, 3 בנובמבר 2016).

6. חברי הוועדה הסבו תשומת לב וקידמו בברכה את היוזמות המכוונות להוקיע את הניצול האלים של הדת – במיוחד 'פסגת מרקש' שהתקיימה לאחרונה, אשר פנתה בקריאה היסטורית להגנת כבוד האדם וכיבוד השונות בארצות מוסלמיות.

7. לאחר יותר מחצי מאה של פיוס בין יהודים לקתולים ודיאלוג פורה, יהודים וקתולים נקראים לעבוד יחד כדי לתרום ליצירת שלום עבור המשפחה האנושית כולה, כדי לקיים את דברי נעים זמירות ישראל "חסד ואמת נפגשו, צדק ושלום נשקו" (תהלים פה:יא). המשתתפים הדגישו את חשיבות החינוך של הדורות הבאים לקידום שלום וכבוד הדדי.

8. בדיון על ענייני דיומא, הודגש העיקרון של יחס כבוד כללי למקומות הקדושים לכל דת; הושמה תשומת לב לניסיונות להכחיש את הזיקה ההיסטורית של העם היהודי למקומו הקדוש ביותר. הוועדה הביטורלית הזהירה נמרצות נגד ההכחשה הפוליטית של ההיסטוריה המקראית וקראה לכל העמים והדתות לכבד קשר דתי היסטורי זה.

רומא,

30 בנובמבר, 2016 - כט במרחשוון, תשע"ז

קרדינל פיטר טורקסון - יו"ר המשלחת הקתולית

הרב רצון ערוסי - יו"ר המשלחת היהודית

הארכיבישוף פיירבטיסטה פיצהבלה O.F.M.

הרב דוד רוזן

הארכיבישוף ברונו פורטה

הרב פרופ' דניאל שפרבר

הבישוף ג'יאצינטו-בולוס מרקוזו

הרב פרופ' אברהם שטיינברג

מונסיניור פייר פרנצ'סקו פומגלי

הרב משה דגן

האב נורברט ג'יי הופמן S.D.B.

מר עודד וינר